

*Eikit į savo laukus bei sodus ir patirsit,
Jog bitei malonu iš gėlių rinkti medų,
Bet ir gėlei malonu atiduoti jį bitei.
Nes bitei gėlė – gyvenimo šaltinis,
O gėlei bitė – meilės pranašautoja.*

Iš Kahlilio Gibrano „Pranašo“*

*Bitė skraido aštuoniuke, šiuo šokiu ji perteikia savo avilio
darbininkėms žinių suradusi naują maitinimosi vietą, jos
kryptį ir atstumą. Šoka brėždama aštuoniukės pusračius
iš pradžių laikrodžio rodyklės kryptimi, tada tiesiai... o
galiausiai prieš laikrodžio rodyklę.
Žiemą bitės liaujasi ieškojusios maisto ir avilio viduryje
aplink motinėlą sukimba viena prie kitos į gumulą.
Nukorusios sparnelius žemyn, jos paleidžia į darbą skraidyti
reikalingus raumenis – greitai juos sutraukia ir atpalaiduoja
tarsi virpėdamos, taip išskiria šilumą.*

Iš Richardo Joneso ir Sharon Sweeney-Lynch
„Beekeepers Bible“

* Vertė Zigmantas Ardickas. Kn.: Gibran K. *Pranašas. Pranašo sodas*. Kaunas: Trigrama. 2008. P. 79–81.

PIRMA
DALIS

Eliana, 2017

Ji suprato, kad ši vasara jai paskutinė. Šilti pastarojo pavasario saulės spinduliai nebepajėgė išsklaidyti nuovargio, sloginančio tarsi užgulusi migla. Kita vertus, juk būta jau tiek daug vasarų. Kone šimtas. Ji pakėlė akis į kalvą, į nedideles kapines už vynuogyno, kur suguldė jai patys brangiausi žmonės. Dabar jie laukė, kada galės ir ją pas save priimti.

Bitė darbininkė, viena pirmųjų tą skaistų rytą išlindusių iš avilio apsiskraidyti, mieguistai suko ratus, mėgindama susivokti, iš kur dvelkia gėlių nektaras, jos penas soduose ir daržuose. Dūzgeno aplinkui nenuoldama, mat sulig amžiumi suplonėjusi moters oda buvo prisigėrusi bičių vaško ir medaus kvapo.

– Ir tau labas rytas, – nusišypsojo ji. – Nebijok, kol kas dar nesiruošiu jūsų palikti be priežiūros. Pati žinau turinti dar nepadarytų darbų.

Ji pasidėjo atsineštą krepšį su koriais šalia baltai nušveistų avilių ir užsileido tinklėlį nuo plačiakraštės skrybėlės ant galvos ir pečių. Atsargiai pakėlė nuožulnų pirmojo avilio stogelį ir pasilenkė arčiau apžiūrėti tranų – dūzgiančių vabzdžių, aptarnaujančių savo motinėlą, knibždėlyno. Medaus atsargų puikiausiai užteko per visą žiemą, o bendruomenė jau ėmė plėstis.

Ji įkišo naujus rėmelius į tuščią avilio meduvę* ir įstatė ją į vietą virš ropinėjančių gyvių.

* Meduvė – avilio dalis rėmeliams su koriais įstatyti. (Čia ir toliau vertėjos pastabos.)

– Štai jums – bus vietos daugintis, – pasakė bitėms. – Ir ateinančios vasaros medui.

Taip žingsnis po žingsnio ji aplankė iš eilės visus avilius. Baigusi stabtelėjo tiesindama nugara, įsiskaudusią kilnojant meduves su rėmeliais. Akimis sekė, kaip šoka ir mainosi nėriniuotas šešėlis, krintantis nuo akacijų lapų ant avilio paviršiaus. Dabar bet kurią dieną jų medžiai gali apsipilti žiedais, ir balti, kekėmis sukibę žiedynai atrodys tarsi sidabriniai kriokliai, o bitės iki soties prisigers paties saldžiausio jų nektaro. Jos sąsočiai su akacijų medumi bus tarsi indai, pilni pačios vasaros – saldžios ir švytinčios auksu.

Ji nusišypsojo sau. Taip, daug pragyventa tų vasarų. Bet dar viena būtų jai tikra dovana.

Abė, 2017

Pasiklydau. Pasimečiau Prancūzijoje – klumpinu sau keliu, o sykiu ausyse skamba kvailos, iš galvos niekaip neišdulkančios dainelės žodžiai. Stabteliu nusišluostyti veido marškinių skvernu, bet jie ir taip jau permirkę prakaitu. Kelias eina palei staigų ir aukštą skardį, tad turiu pripažinti, kad vargu ar galėjo pasitaikyti geresnė vieta paklysti. Priešais mane toli nusidriekia kraštovaizdis, panašus į skiaučių kilimą, sudurstytą iš žalios ir auksinės atraižų su vienur kitur įterptais miškingais tamsaus aksomo plotais. Apačioje, kone po mano kojomis, jį apkraštuoja plati atlaso juosta – tai palei slėnį raitosi upė.

Ramybė ir tyluma Prancūzijos saulėkaitoje. Kaip tik toks paveikslas ir ryškėjo mano vaizduotėje, mudviem su Pru tariantis pasieškoti stovyklos jogai.

– Klausyk, Abe, tokios vietos tau ir reikia.

Ji pamojavo man prieš nosį žvilgančiu lankstinuku. Po kas savaitinio užsiėmimo ketvirtadienio vakarą kaip tik tvarkėmės mankštos kilimėlius ir avėmės batus.

– „Savaitė pavasarinės jogos, meditacija ir savistaba pačiame Prancūzijos kaimo viduryje“, – perskaitė ji.

Nebandžiau jai priminti, koks vargas man būdavo išėiti iš buto tuos porą metų ir kad kelionė į jogos užsiėmimus pastaraisiais mėnesiais buvo pati toliausia. Jei neminėsim apsilankymų ligoninėje, kur fizioterapeutai ir psichologai stengėsi man padėti sudurstyti į vieną visumą išsibarsčiusius mano pačios gabalėlius.

Bet stovykla – tai būta viliojančios minties. Man visada patiko Prancūzija. Na, labiau mėgau apie ją svajoti, tiesą sakant, ne tiek daug po ją ir keliavau, kaip ir po kitas užsienio šalis, jei gerai pagalvočiau. Vis dėlto prancūzų kalba mokykloje man buvo mėgstamiausias dalykas. Turėjau jai gabumą ir man sekėsi pasinerti į įstabų *maman, papa* ir *Marie-Claude* pasaulį, į jų saugius ir svarčius vadovėliuose išdėstytus gyvenimus. Be to, supratau dabar privalanti dėti daugiau pastangų sugrįžti į vėžes ir vėl po truputį eiti į viešumą. Kelionėje su Pru man bus lengviau tai padaryti, ta da maniau. Maloni bendrauti, viską puikiai apgalvojanti. Pažintis prie cinamono arbatos puodelių peraugo į draugystę – ji kaip tik pradėjo lankyti jogos užsiėmimus, norėdama atsigauti po skyrybų. Turi gerą humoro jausmą ir nepliurpia nesustodama, kitaip išsyk išklibintų man nervus. Todėl tikėjauosi ją būsiant gera bendrakeleive ir vykti sutikau. Pru tą patį vakarą mudvi užregistravo į stovyklą, taip pat nupirko bilietus į lėktuvą, ir trauktis jau nebuvo kur – nors tada jau baisiai norėjau, vos tik ji spėjo paskambinti ir patvirtinti užsakymą.

Taip išmoksiu būti spontaniška, mažiau dabar treplendama įkaitusiu asfaltu. Dažniausiai nieko gero iš to. O dabar supratimo neturiu, kur einu aukštyn vedančiu keliu pro vynuogynus, panašius vienas į kitą kaip du vandens lašai, jei norit žinoti. Širdies kertelėje turiu sau pripažinti, kad čia gana gražu – tie auksiniai spinduliai ant įmantriai karpytų sodriai žalių lapų, apkibusių gumbuotus, regis, net negyvus kamienus.

Tačiau visai nenoriu, kad apylinkių grožis išblaškytų mano pyktį. Turiu leisti savo įniršiui dar kaisti ir kunkuliuoti, o paskui išsiliesti ant Pru, palikusios mane vieną. Mano konsultantė būtų patenkinta, nes nuolatos pasakoja, kad pyktis būtinas norint pasveikti. Ir mažų mažiausia jau pajėgiu ką nors jausti. O tai gal ir geriau, o gal blogiau, nei nejaušti nieko.

Tai tiek tos ramybės ir tylumos, žadėtos reklaminiame lankstinuke. Dar kiek pašlubčioju keliu. Iš tiesų, suprantu negalinti kaltinti Pru. Daugumas žmonių būtų pasielgę taip pat, jei tik būtų gavę bent kiek panašią progą. Gundo vien mintis apie vonią ir patogią lovą, nesukant galvos dėl kokio pajėgaus ir lankstaus olando šalia. Tiesiog esu pavydi; bet vis dėlto laikausi įsikibusi teisės išlieti ant jos savo įniršį.

Ji susipažino su juo antrą dieną po pietų eilėje prie tualetu. Štai kokია ji vikri darbininkė, ta mūsų Prudens*, ne iš tų, kurių būdas visiškai atitinka duotą vardą, kaip pasirodo. Tada pasiaiškino, kad juodu netikėtai pajutę abipusį ryšį. „Giminingos sielos“ – tokius pavartojo žodžius, kai galiausiai prirėmė mane prie sienos, per pietus dribtelėjusi šalia.

– Ir kuo tai pasireiškia? Sukirtus lėkštę aštraus lėšių troškinio, abiem vienu metu atsiradęs poreikis nueiti į tualetą? Iš tikrųjų ne labai dvasinga, – atrėžiau nebesitvardydam.

Nekreipdama dėmesio į mano protrūkį ji pasakojo toliau:

– Jis primokėjo ir apsistojo gretimame viešbutelyje. Ten numeryje sukurinė vonia.

Atsidusau.

– Na, neabejotinai perspjauna apipelijusį dušą pliko tinko sienomis su seniausiai kažkieno kampe priklijuotuo nešvaraus pleistro gabalu.

Atvykome į centrą prieš tris dienas. Ten nusigavome visai vakare, daugumas jau buvo įsikūrę, pasistatę palapines, nusižymėję savo sklypelius ir, regis, perpratę, kur ką rasti. Padėjėjas, vilkintis nublukusiais teniso marškinėliais, plikai nuskusta galva, blizgančia saulėlydžio atšvaituose, parodė mums kampelį, kur galėjome

**Prudentia* (lot.) – protingumas, įžvalgumas.

įsirengti savo palapinę. Tai buvo akivaizdžiai paskutinė įmanoma vieta – „tualetas visai po ranka“ būtų pats tiksliausias jos apibūdinimas. Netrukus mums pavyko pasistatyti, nors ir sugaišome besiaiškindamos, kur kalti kuoliukus. Nebuvo lengva ir poškinti guma apkaltu mediniu kūjeliu, nes kabliai nenorėjo lįsti į kietą kaip betonas žemę. Pagaliau visai neblogai įtempėme tris iš keturių palapinės kampų, ketvirtą – labai šiaip sau, ir dvi atotampų virves priekyje ir gale, tad turėjo ramiai sau stovėti. Šiaip ar taip, buvo nevėjuota. Oras pasitaikė nuostabus – bent jau apie tokį mažmožį lankstinuke nepameluota. Naktimis šaltoka, bet rytais saulė kaipmat įšildo orą, ir iki vidudienio darosi tiesiog karšta.

Krūpteliu kaip žaibo perlieta, mat visai greta, kelkrašty, akis suspėja pagauti nušliaužiančią ploną gyvatę juodais ir geltonais dryžiais. Gyvatė žolėje. Saugokis jų – tokios pačios pavojingiausias. Giliai įkvepiu ir iškvepiu, kaip mokė konsultantė, ir bandau galvoje apraminti išjudintą pavojaus varpą.

Susiimk, sakau sau. Stenkis neprarasti savitvardos – tai svarbiausia. Neleisk užplūsti prisiminimams. Viskam savas laikas – taip visi sako.

Pasiekiu kalvos viršūnę, ir priešais nutįsta lygus kelias, tolumoje pradeda kilti vėl. Stabteliu atgauti kvapo ir prispaudžiu kumštį prie diegiančio šono, tada išsijudinu, bet dabar jau palengviau. Dirستeliu į laikrodį. Centro valgykloje vakarienė jau bus pasibaičiusi, ryžių ir daržovių troškinio porcijos išdalintos, suvalgytos ir užkąstos kokio nors vaisiaus gabalėliu. Mes visi valome organizmą, nors kol kas atrodo, kad visa, kas pasiekta šia sveika mityba, – baisi daugybė irzlių žmonių skaudančiomis galvomis, pučiamais viduriais ir su tikrai prastu kvapu iš burnos, – o kalbame, kaip išvengti nuodų mityboje! Tik niekas nepriaugs svorio per šias atosogas, galiu dėti galvą. Nebent Pru su savo olandu prisikemša tame

prašmatniame viešbutėlyje. Įsivaizduoju, turbūt lovoje gurkšnoja šampaną, užkąsdami šokoladiniais saldainiais.

Klumpinu toliau mąstydamą, kad dabar galėčiau ir užmušti dėl sumuštinio. Tik jogos stovykloje jau retai išgirstum taip kalbant, nors turbūt galvoti taip galvoja daugumas žmonių, bent pusę to laiko, kol sėdi ant meditacijos pagalvėlių ir stengiasi išstumti iš galvos bet kokias mintis. O gal taip darau tik aš viena.

Visa tai mane gal kiek per smarkiai užgriuvo atvykus patį pirmąjį vakarą. Kai pasistatėme palapinę, atėjo laikas vakarieniauti, tad mudvi pasileidome sykiu su visa stovyklautojų banga ir stojome į eilę prie maisto staliukų. Visi slapčiomis matavome vienas kitą žvilgsniais, sykiu stengdamiesi atrodyti jogiški ir atsipalaidavę. Pru apsirengė tokį ilgą, laisvai krintantį drabužį, neva kaftaną, neturintį nieko bendra su jos įprastais apdarais. Atlaikiusi imtynes su palapine jaučiausi murzina ir sukaitusi. Bet tingėjau persivilkti marškinius ir džinsus, kuriuos kaip uniformą dėvėjau slėpdama pačius bjauriausius randus ant kojų ir rankų. Ir iš anksto jutau, kaip uodai siurbiasi į mano kulkšnis ir pėdas, kur nedengia sandalai.

Vakare palapinėje Pru ilgai kikenė, mat paklausiau: „Kaip manai, ar galima užmušti uodus, ar tai pablogins karma?“ Paskui vis tiek išsitraukiau purškiklį – galėjau imtis bet ko, kad naktį gerai išsimiegočiau. Tačiau tikimybė išvis pamiegoti sumažėjo nuo menkos iki jokios, turint galvoje per visą naktį į palapinę besiskverbiančią drėgną žvarbą, niežtinčius įkandimus ir greta mūsų trinksinčias išviečių duris. Prašvitus rytui nepajutau giedros ramybės, mat kaip tik taisiausi galų gale kiek nusnausti, ir netolimame ūkelyje užgiedojo gaidys.

Žingsniuojant pro sodybą pakelėje iš niekur atsiranda šuo – jis dumia artyn kartkartėm nuožmiai sulodamas. Iš netikėtumo

vėl krūpteliu, vėl smegenyse įsijungia baimės blokas, o nervai suskambina pavojaus varpais. Laimė, tarp mūsų esama tvoros. Na ir pavojinga vieta, turint galvoje, kad čia yra gyvačių ir pasiutusių šunų.

Dabar pajuntu, kad sandalas ant kulno pritrynė pūsle, sustoju, pasilenkusi atleidžiu dirželį vis dar drebančiais pirštais – taip mane paveikė tik per plauką neįvykęs susidūrimas su šunimi. Oda paraudusi. Smagu bus eiti atgal į centrą. Neturiu supratimo, kur esu, ar toli nuėjau. Priekyje ant kalvos matyti geležinis kryžius, nušlubčioju prie jo ir sėduosi ant žolės (žinoma, pirmiausia rūpestingai patikrinu, ar nėra gyvačių). Šalia kryžiaus įkastas kilometrinis akmuo praneša: „Sen Fua La Grandé 6 km.“ Šalia stulpas mėlynai padažytu viršumi su geltonų kriauklelių papuošimu – atpažįstu, kad jis ženklina piligrimų taką, apie kurį anądien, per pusryčius skaitydama savo kelionių vadovą, Pru man išūžė ausis.

Mintimis grįžtu prie šio ryto pokalbio meditacijos salėje – apie karmą ir kaip viskas apeina ratu ir sugrįžta. Ką gi aš galėjau padaryti, kad nepersmeigčiau Pru mirtinu žvilgsniu – tai, žinoma, būtų blogai mano karmai, todėl ir išlaikiau aukštesnį moralinį lygį. Ji su savo olandu sėdėjo ten, ant pagalvėlių, per kelias eiles priešaky. Kvietėsi mane atsisėsti šalia, bet papurčiau galvą ir likau savo vietoje. *Ne, ačiū. Man nereikia tavo labdaros, ir tikrai nenoriu būti kaip šuniui penkta koja.* Sėdėjau sukryžiuosius kojas ant savo violetinės pagalvėlės, nors nelankstusis kelis šaukte šaukė, ir koją iškart ėmė daigstyti kaip su adatomis. Po avarijos praėjo beveik dveji metai, ir turbūt manytumėt, kad dėl visos fizioterapijos ir jogos tampymosi iki šiol reikalai turėjo būti susitvarkę. Tada užsimerčiau, kad nematyčiau kas penkias minutes atsigręžiančios ir man šypsena siuntinėjančios Pru. Galbūt stengėsi būti geranoriška, bet man, taip nusiteikusiai, ji pasirodė pernelyg patenkinta savimi.

Dievaži, kaip žmonės taip ilgai išsėdi? Buvo neįmanoma patogiai įsitaisyti, todėl pradėjau muistytis ir sukintėtis. Galvoje mintys taip pat nenustygo ir spraudėsi viena prie kitos. Kiek daug jų reikės išstumti lauk. Be to, galvojimas man – paskutinė veikla, kuria norėčiau užsiimti.

Pradedu manyti, kad esu netikusi meditacijai. Šiandien po pietų per pasivaikščiojimą taip pat turėjome tuo užsiimti. Susikaupti. Užuoat kaupus galvoje mintis, kaip darau aš. Laukymės apie centrą pilnos žmonių, atliekančių meditacinį pasivaikščiojimą, tarsi zombiai plūduriuojančių pasroviui, sukaupusių dėmesį į dėliojamą kojas – tai „buvimas akimirkoje“, kaip įvardinta mums. Iš pradžių viską dariau pagal reikalavimus, bet paskui išvydau praplaukiantį Pru ir pono Olando tandemą, tada vėl išsimušiau iš vėžių ir nustimpinau siauru takeliu tarp medžių. Staiga pajutau, kad nepajėgsiu daugiau nė akimirkos iškęsti toje lėtai judančioje minioje.

Išsigavus iš meditacinio pasivaikščiojimo atsidurti miške pasirodė tikra atgaiva – ir vėšiau, ir saugesnė jaučiausi, ne tokia pažeidžiama. Jau kuris laikas manęs neištikdavo visa apimantys baimės priepuoliai (padėjo vaistai), bet čia vėl pajutau, kaip ima gniaužti gerklę ir krūtinę, kraujas muša į galvą. Pagaliau likau viena, ir iškart palengvėjo. Nesu pratusi visą laiką būti su žmonėmis.

Kažin, kiek mylių nužingsniavau. Kilometriniis akmuo – nuoroda ne man, nes praradau gebėjimą susigaudyti. Dabar esu permirkusi prakaitu, o kulnas ypač rimtai nutrintas. Vėl apsižiūriui pėdą ir aptinku, kad virš paraudusios odos keliasi nepermatomas burbulas. Kad atitraukčiau mintis nuo skausmo, įnirtingai kasau uodų sukąstą kulkšnį, nedengiamą jogos timpių, kol prakrapštai iki kraujo. Tada atsiremiu nugara į šiurkštų kilometriniis akmens priekį, ištiesiu kojas ir apsižvalgau po apylinkes.

Visomis kryptimis tarsi vėduoklė skleidžiasi vynuogynų laukai, tarp jų šen bei ten užsiglaudę šviesiai gelsvi pastatai. Vakaro šviesoje žioruoja raudonų čerpių stogai. Dabar čia, ant kalvos keteros, pakilo vos juntamas vėjelis. Pasijutusi dėkinga, kilsteliu smakrą, kad nudžiovintų suprakaitavusį kaklą ir degančius skuostus. Šiaip ar taip, dabar bent jau reikės leistis. Jei eisiu keliu žemyn, gal atpažinsiu kokias nors vietas ar rasiu nuorodą į centrą.

Atsigrėžiu pažiūrėti atgal, iš kur atėjau, ir pakraupstu išvydusi kylant didžiulius audros debesis. Atrodo, jie auga bežiūrint, gula vienas ant kito vis aukšty, uždengdami saulę, tad švelniai auksinė šviesa staiga įgauna nesveiką violetinį, tarsi gyjančios mėlynės atspalvį. Aplinkui stoja nelaimę pranašaujanti tylą, suvokiu, kad nutilo visą kelią mane lydėjęs pritariamasis paukščių ir žiogų choras. Uždedu delną ant akmens, kita ranka susigraibau kryžiaus stulpą ir keliuosi, atsargiai primindama skaudama pėda. Geriau jau trauksiu atgal, ir kuo greičiau, kol neužklupo audra.

Tada ir išgirstu variklio burzgimą, prie manęs į šalikelę pasuka baltas furgonėlis. Grįžteliu tikėdamasi išvysti nuplikusį prancūzą dryžuota liemene, tačiau prie vairo sėdi maždaug mano amžiaus moteris ilgais tamsiais plaukais, užpakaly suimtais į tvarkingą arklio uodegą.

– Šokit į vidų! – šaukia ji man, perrėkdama furgono variklį ir vėją, staiga ėmusį sukti dulkių verpetus kelio pakrašty.

Su nerimu dairausi į juodus debesis, aptraukusius visą dangų. Ar šioje pasaulio dalyje būna viesulų?

– Kaip tik ėjau... – nutęsiu, mostelėdama į kelią už nugaros, kuris, mano įsitikinimu, turėtų nuvesti į centrą.

Priešais į pakelės dulkes nukrinta pirmieji sunkūs lietaus lašai, paskui pajuntu ir ant veido. Jie šalti kaip ledas, ir neišlaikiusi aikteliu. Panarinu galvą, užsimerkiu saugodama akis nuo netikėtai aršaus lietaus ir kabarojuosi ant keleivio sėdynės.

– Sara Kortin, malonu susipažinti, – prisistato ji angliškai (kaip jie *visad* supranta, kad nesu prancūzė?). – Gyvenu antai ten, – parodo į kitą kalvagūbrį, ant kurio kaip tyčia užslenka audra. – Važiuokim, kol kas užsiglausit nuo lietaus, o paskui nugabensim jus namo. Kur jūs apsistojusi?

– Jogos centre. Aš Abė Hovs.

Sara linkteli galva ir įjungia furgono pavarą. Lokia stačiu dulketu keliuku stengdamasi aplenkti besiartinančią audrą. Iššokame iš furgono, dumiamo taškomos skaudžių tarsi kruša lietaus lašų, ir staigi liūtis per kelias sekundes, kol pasiekiamo dailaus akmeninio pastato duris, permerkia kiaurai.

– Kokia čia vieta? – klausiu, bandydama vienu žvilgsniu aprėpti aplinkui aukštai ant kalvos susitelkusius namus.

Ji smarkiai užtrenkia duris už nugaros ir suradusi virtuvėje rankšluostį paduoda man, kad apsišluostyčiau veidą ir marškėnėlius.

O tada sako:

– Sveika atvykusi į Šato Belvju.

Eliana, 1938

Pradėjus kilti saulei, nuo užtvankos sykiu su pakibusia rūko užuolaida padvelkė upe. Pirmieji vėlyvos vasaros spinduliai buvo minkšti, auksaspalviai, lyg skinti tinkami, prinokę sodo vaisiai ant persikų ir svarainių šakelių, ir pirmoji juodagalvės devynbalsės trėlė, skelbdama aušrą, nulakdino vakarų link nakties tylumą.

Atsivėrė malūno durys ir pro tarpą išsprūdusi liekna figūrėlė nulėkė be garso, palikdama basų kojų pėdsakus rasa permirkusioje žolėje. Beveik nelėtindama žingsnio mažais šuoliukais perskrido samanomis apžėlusius akmenis, atitveriančius į malūną nukreiptą upės atšaką. Po jais putojo ir beviltiškai plakėsi vandenys, kreipiami į siaurą protaką po galingu malūno ratu. Eliana perėmė į kitą ranką tris platokas lenteles, dešine grybštelėjo sijonus, pasikėlė aukštyn ir nė kiek nesudvejojusi žengė per užtvanką.

Gustavas, jos tėvas, išėjęs jai iš paskos į lauką pasirinkti malkų, stabtelėjo ir nusekė dukterį žvilgsniu – ji perėjo į kitą upės krantą tarsi sapne, iki kulkšniukų brisdama nepermatomu, susidrumstusiu nuo apačioje nusėdusio dumblo vandeniui. Pajutusi jo žvilgsnį, Eliana atsigrėžė ir net per tokį atstumą iš jo neįprastai niūrios išraiškos nesunkiai suprato, kad jam vėl neramu dėl kylančios karo grėsmės, dar nepraėjus nė dvidešimčiai metų nuo ano, tokio baisaus, iš kurio negrįžo jo paties tėvas.

Sveikindamasi Eliana kilstelėjo medines lentjuostas ir jis, kaip visad greitas jai atsiliepti, nusišypsojo.

Kitame upės krante po akacijų medžiais ji priėjo avilius, dar tykius ir ramius. Jų gyventojos vis dar jaukiai glaudėsi viduje laukdamos, kol saulės spinduliai pakankamai pašildys orą ir išvilios į lauką. Išitraukusi iš prijuostės kišenės plonų virvučių, Eliana tylutėliai pritaisė lenteles ties laktomis, uždarydama bitėms kelius, kol nepradėjo zuiti pirmyn ir atgal. Šiandien, ruošdami bites peržiemoti, avilius turėjo perkelti ant kalvos prie pilies, į vieną kampą po priedanga siena apsuptame sode.

Elianos, Šato Belyju virtuvės padėjėjos, pareiga buvo kiekvieną dieną būti po ranka, jei prireiktų pasirūpinti bitėmis, papildyti cukrumi jų maisto atsargas ir globoti per žiemą, paaiškėjus ją būsiant atšiauriai. *Monsieur le Comte** noriai sutiko patenkinti drovų prašymą leisti jai prižiūrėti bites. Jau matė turint ją ypatingą sugebėjimą tarsi savaime išgauti iš bičių gausius korius, varvančius medumi, taip pat tiesiog akyse daryti stebuklus virtuvės darže, tvarkingai prižiūrimose prieskoninių žalumynų ir daržovių lysvėse. Elianos pastangomis atrodė sužavėta net pilies virėja, nenugalimoji madam Buan, ir ją, bruzdančią tarp iššveistos virtuvės ir viralinės, žmonės pastaruoju metu, sako, net girdėję niūniuojant patenkintą.

Grįžusi į apytamšę malūno virtuvę Eliana pripylė į ąsotėlį vandens ir, sutaisiusi laukinių gėlių puokštelę, pastatė ant nutrinta klijuote uždengto stalo. Tėvas liovėsi mirkęs didžiuliam kavos puodelyje baltos duonos gabalą.

– Baigei? Ar gerai uždarei avilius? – paklausė jos.

Pildamasi kavos iš emaliuoto kavinuko Eliana linktelėjo galva ir prisitraukė kėdę prie stalo – ant jo kaip tik lėtai užslinko ryto spinduliai.

– Visi sutvarkyti. Ar Ivas jau atsibudo?

* Ponas grafas (pranc.).

– Dar ne. Žinai, koks jis būna šeštadienio rytą.

Tėvas dėjosi neteisinantis jos brolio ištižimo.

– Netrukus reikės perkelti avilius. Negerai laikyti bites viduje, kai stos dienos kaitra.

Ji nusekė akimis dabar jau ryškesnę šviesos užbrėžtą liniją, pasiekusią ašotėlį su gelėmis ir pamažu tykinančią prie tėvo stalo gale.

Tėvas linktelėjo galva, šluostydamasis ūsus suglamžyta nosine, paskui įbruko ją atgal į melsvos palaidinės kišenę.

– Žinau.

Neskubėdamas atsistojo, ir pastumta atgal kėdė čiuožtelėjo akmenine grindų plokšte. Jis buvo tvirtas vyras, tikras milžinas, pilvotas, bet raumeningas, tokią išvaizdą įgavęs visą gyvenimą besidarbuodamas malūne prie girnų.

– Dabar jau jį prikelsiu.

– Kur mamytė? – pasiteiravo Eliana, pjaudamasi riekę nuo šviežiai iškepto duonos kepalo, padėto ant ažuolinės lentos šalia ką tik tėvo atlaisvintos vietos.

– Išėjusi aplankyti madam Perė. Matyt, naktį jai prasidėjo sąrėmiai.

– Anksti ryte girdėjau skambant telefoną. Ar dėl to? Bet jai dar likęs visas mėnuo nešioti... – Eliana nutilo, tebelaikydama peilį.

Tėvas linktelėjo sutikdamas.

– Motina mano, kad turbūt nerimas be pagrindo. Pati žinai, kokia ta Elizabetė Perė. Krūpčioja nuo savo pačios šešėlio.

– Na, tai jos pirmas kūdikis, – švelniai prikišo jam Eliana. – Tai, žinoma, ji ir jaudinasi.

Tėvas vėl linktelėjo.

– Tikiuosi, motina apramins ją su koku nors savo miežių nuoviru, ir mažylis apsigalvos, pabus viduj dar kelias savaites.

Jis stumtelėjo prie jos arčiau lėkštę su baltuoju sviestu ir puodynėlę vyšnių uogienės, paskui Eliana išgirdo, kaip nuo sunkių žingsnių sugirgždėjo medinės pakopos – jis lipo žadinti Ivo.

Pamačiusi Lizetę, savo motiną, įvairuojančią dviratį į pašiūrę prie svirno, ji pasiėmė riekę su uogiene ir išėjo padėti įsinešti lagaminėlio su instrumentais ir krepšio su vaistažolių nuovirais, kuriuos motina visada pasiimdavo eidama lankyti ligonių. Kaip vietinė pribuvėja, ji pažinojo daugumos sodybų gyventojus pačiame Kuljako miestelyje ir aplink jį.

– Kaip laikosi madam Perė?

– Gerai, jai tik kiek per daug išpūtė vidurius. Štai kas atsitinka, kai visą indelį agurkėlių sukemši iš karto! Niekas taip neišgydys, kaip keli pankolių arbatos puodeliai. O vaikelis, man regis, ketina dar kelias savaites pabūti kur esąs. Sprendžiant iš visko, dar nenusileidęs žemyn, ir jam ten taip patogu, kad nenori pajudėti. Kaip ir visi berniukai! – Kartais net darydavosi nejauku, kai motina itin tiksliai nuspėdavo kūdikio, kurį turėdavo priimti, lytį. – Jei jau užsiminėm apie berniukus, kur tavo brolis? Maniau, kad šį rytą rengiasi padėti tau ir tėveliui perkelti avilius, kol dar neišėjai į turgelį.

Eliana patvirtindama linktelėjo ir, padėjusi pintinę šalia kriauklės, paėmė kavinuką įpilti motinai kavos.

– Tėvelis nuėjo jo prižadinti.

– Ir štai jis čia! – plačiai šypsodamasis Elianai apie savo pasirodymą paskelbė Ivas ir apkabino motiną. – Kai tik gaus savo pusrytėlį, iškart imsis darbo.

Dabar šešiolikos, Ivas tik šią vasarą baigė mokyklą ir be galo džiaugėsi santykinė laisve dirbdamas su tėvu malūne, užuot kentęs pamokų ir egzaminų suvaržymus. Aukštesnis už motiną ir abi, nors ir vyresnes, seseris, dar ir dėl šaunaus tamsių garbanų kuodo bei lengvai sugyvenamo būdo buvo mėgstamas bendraamžių.

Tiesą sakant, pastaruoju metu atrodė, kad vis daugėja mergaičių, kurios mielai siūlosi padėti tėvams nugabenti į malūną kviečių maišelius, paskui grįžti atgal pasiimti lygiai sumaltų miltų ir dedasi nežiūrinčios šnairomis, kaip Ivas kilnoja kepyklai skirtus sunkius maišus į tėvo sunkvežimio galą.

*

Martenu sunkvežimiukas lėtai slinko stačiu dulkinu keliuku į Šato Belvju; Gustavas sukinėjo vairą, stengdamasis apvažiuoti pačias didžiausias provėžas bei duobes ir kuo mažiau erzinti bites aviliuose. Tvirtai pririšti, kad nejudėtų, ir apdėti lapotomis šakomis nuo saulės kad ir trumpoje kelionėje, jie pasiekė savo naujus namus už pilies uždaramo darže, ten Eliana nurodė tėvui ir broliui sustatyti avilius prie vakarinės sienos ir atsukti laktomis į rytus, kad vos patekėjus saulei jau pirmieji spinduliai šaltuoju laikotarpiu duotų bent kiek šilumos. Didžiulis persiko medis iš viršaus juos pridengė šakomis, svyrančiomis nuo beveik nunokusių vaisių.

– Geriau iš karto lipk atgal į kabiną ir užsidaryk langus, – liepė Ivui. – Naujoje vietoje jos gali kiek sutrikti, o juk žinai, kaip mėgsta tave gelti!

– Man nė motais, – sumurmėjo jis. – Pati dažnai net neužsileidi tinklelio, ir *tavęs* niekad nesugelia.

– Tai bitės išrankaus skonio, – paerzino jį Gustavas, ropšdamasis ant savo sėdynės, tada patikrino savo langą, ar gerai uždarytas.

Eliana mikliais pirštais atrišo virves ir kuo atsargiau pakėlė lenteles, kuriomis buvo uždariusi avilių landas. Visai netrukus, pajutusios orą, pro siauras angas apačioje pasirodė pirmosios bitės ir dar apkvaitusios kilo skristi zigzagais. Matydama tai ji šypsojosi.